

Bryssel, 3. heinäkuuta 2026
(OR. en)

11135/26

ECOFIN 925
UEM 329
SOC 454
EMPL 256
COMPET 869
ENV 845
EDUC 311
ENER 467
JAI 905
GENDER 142
JEUN 185
SAN 543
EIB
ECB

ILMOITUS

Lähettiläjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Asia:	NEUVOSTON SUOSITUS Romanian talous-, sosiaali-, työllisyys-, rakenne- ja finanssipolitiikasta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena edellä mainittu, komission ehdotukseen COM(2026) 223 final perustuva, neuvoston eri komiteoiden tarkistama ja hyväksymä sekä talous- ja rahoituskomitean viimeistelemä ehdotus neuvoston suositukseksi.

NEUVOSTON SUOSITUS

Romanian talous-, sosiaali-, työllisyys-, rakenne- ja finanssipolitiikasta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta 29 päivänä huhtikuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263¹ ja erityisesti sen 3 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011² ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2024/1263, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta (EUVL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 1176/2011, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta (EUVL L 306, 23.11.2011, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj>).

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Asetuksessa (EU) 2024/1263 täsmennetään, että talouden ohjausjärjestelmän tavoitteena on edistää tervettä ja kestävää julkista taloutta, kestävää ja osallistavaa kasvua sekä resilienssiä uudistuksilla ja investoinneilla ja ehkäistä liialliset julkisen talouden alijäämät. Asetuksessa säädetään, että neuvosto ja komissio suorittavat talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä monenvälistä valvontaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT', tavoitteiden ja vaatimusten mukaisesti. Eurooppalaiseen ohjausjaksoon sisältyy erityisesti maakohtaisten suositusten laatiminen ja niiden noudattamisen valvonta.
- (2) Komissio antoi 25 päivänä marraskuuta 2025 asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella vuodeksi 2026 varoitusmekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Romania kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista tarvitaan perusteellinen tarkastelu. Lisäksi komissio antoi suosituksen euroalueen talouspolitiikkaa koskevaksi neuvoston suositukseksi, suosituksen neuvoston suositukseksi inhimillisestä pääomasta Euroopan unionissa ja ehdotuksen vuoden 2026 yhteiseksi työllisyysraportiksi, jossa analysoidaan työllisyyspolitiikan suuntaviivojen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden täytäntöönpanoa. Neuvosto hyväksyi suosituksen euroalueen talouspolitiikasta³ 21 päivänä huhtikuuta 2026 ja yhteisen työllisyysraportin ja suosituksen inhimillisestä pääomasta 9 päivänä maaliskuuta 2026.
- (3) Komissio julkaisi 29 päivänä tammikuuta 2025 kilpailukykykompassin. Kyseessä on strateginen kehys, jolla pyritään parantamaan unionin maailmanlaajuista kilpailukykyä seuraavien viiden vuoden aikana. Siinä määritetään kestävä talouskasvun kriittisiksi pilareiksi kolme välttämätöntä muutosta: innovointi, vähähiilistäminen ja kilpailukyky sekä turvallisuus. Kilpailukykykompassi on julkaisemisestaan lähtien ollut eurooppalaiseen ohjausjaksoon liittyvän työn johtonuora. Näin varmistetaan, että jäsenvaltioiden talouspolitiikka on EU:n strategisten tavoitteiden mukaista, ja luodaan talouden ohjaamiseen yhtenäinen toimintamalli, jolla edistetään kestävää kasvua, innovointia ja resilienssiä kaikkialla unionissa.

³ EUVL C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>.

- (4) Vuonna 2026 talouspolitiikan eurooppalainen ohjausjakso kehittyy edelleen elpymis- ja palautumistukivälineen⁴ viimeisen vaiheen täytäntöönpanon myötä. Elpymis- ja palautumissuunnitelmat ovat koheesiopolitiikan rahoituksen ohella olleet olennaisen tärkeitä eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten politiikkatavoitteiden saavuttamisen kannalta, koska on edellytetty, että suunnitelmilla vastataan tuloksellisesti kaikkiin viime ohjausjaksoilla annetuissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä ja että EU:n koheesiopolitiikan varoin rahoitetuissa ohjelmissa otetaan maakohtaiset suositukset huomioon. Elpymis- ja palautumistukivälineen elinkaaren lähestyessä loppuaan on edelleen olennaisen tärkeää vakiinnuttaa sen puitteissa tuetut ja toteutetut uudistukset ja investoinnit sekä hyödyntää jatkotoimien perustana niistä erityisesti sellaisia, jotka auttavat vastaamaan maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin.
- (5) Komissio julkaisi 3 päivänä kesäkuuta 2026 Romaniaa koskevan maaraportin vuodelta 2026. Siinä arvioidaan Romanian edistymistä vuoden 2025 maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja selvitetään, miten Romania on pannut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöön. Tämän analyysin perusteella maaraportissa määritetään polttavimmat haasteet, joita Romanialla on edessään. Maaraportissa arvioidaan myös Romanian edistymistä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, työllisyyttä, osaamista ja köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen vähentämistä koskevien unionin yleistavoitteiden saavuttamisessa sekä YK:n kestävä kehityksen tavoitteisiin pääsemisessä.

⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

- (6) Komissio on tehnyt asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla Romaniasta perusteellisen tarkastelun. Kyseisen asetuksen soveltamiseksi Romanian makrotalouden haavoittuvuuksista tehdyn komission yksiköiden arvioinnin tärkeimmät havainnot julkaistiin 20 päivänä toukokuuta 2026⁵. Komissio totesi 3 päivänä kesäkuuta 2026, että Romaniassa on edelleen liiallisia makrotalouden epätasapainoja. Erityisesti julkisen talouden alijäämään ja vaihtotaseen alijäämään liittyvät haavoittuvuudet ovat vähentyneet viime aikoina, mutta ne ovat edelleen merkittäviä, ja kustannuskilpailukyky on edelleen haaste. Julkisen talouden alijäämä supistui vuonna 2025 huomattavien vakauttamistoimien seurauksena. Alijäämän odotetaan supistuvan edelleen vuosina 2026 ja 2027, mutta alijäämä on siitä huolimatta suuri. Pankkien ja valtion välinen yhteys on edelleen merkittävä, sillä pankkien hallussa olevien valtion joukkovelkakirjojen osuus kokonaisvaroista on EU:n suurin ja kasvoi vuonna 2025. Vaihtotaseen alijäämä parani vain jonkin verran vuonna 2025, ja sen ennustetaan supistuvan edelleen, vaikka se pysyykin suurena. Yksikkötyökustannusten kasvu hidastui selvästi vuonna 2025 edellisten vuosien erittäin voimakkaan kasvun jälkeen, mutta niiden odotetaan edelleen kasvavan nopeammin kuin suurimmassa osassa EU:ta. Pohjainflaatio on ollut EU:n korkein viime vuosina. Arvonlisäverokantojen korotukset vuonna 2025 selittävät siitä vain osan. Pohjainflaation odotetaan pysyvän edelleen korkeana. Poliittikkatoimissa edistytettiin merkittävästi vuonna 2025. Erityisesti julkisen talouden alijäämää onnistuttiin supistamaan jäädyttämällä valtion palkat ja eläkkeet kahdeksi vuodeksi sekä korottamalla arvonlisäverokantoja ja muita veroja. Romania on edelleen alttiina korkojen nousulle ja sijoittajien luottamuksen muutoksille ilman julkisen talouden tarmokasta vakauttamista, jota täydennetään maltillisella tulopolitiikalla ja tehokkailla rakenneuudistuksilla.

⁵ Komission yksiköiden valmisteluasiakirja In-depth review for Romania Prepared under Regulation 1176/2011 on the prevention and correction of macroeconomic imbalances (SWD(2026) 141 final).

- (7) Neuvosto antoi 8 päivänä heinäkuuta 2025 SEUT-sopimuksen 126 artiklan nojalla tarkistetun suosituksen Romanian liiallisen alijäämän tilanteen lopettamiseksi⁶. Neuvosto suositti seuraavia nettomenojen enimmäiskasvuprosentteja: 2,8 prosenttia vuonna 2025, 2,6 prosenttia vuonna 2026, 4,6 prosenttia vuonna 2027, 4,4 prosenttia vuonna 2028, 4,2 prosenttia vuonna 2029 ja 4,0 prosenttia vuonna 2030. Vastaavat kumulatiiviset enimmäiskasvuprosentit perusvuoteen 2024 verrattuna ovat 2,8 prosenttia vuonna 2025, 5,5 prosenttia vuonna 2026, 10,4 prosenttia vuonna 2027, 15,2 prosenttia vuonna 2028, 20,1 prosenttia vuonna 2029 ja 24,9 prosenttia vuonna 2030. Kyseisessä suosituksessa esitetty korjaava nettomenopolku korvaa Romanian kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman hyväksymisestä 21 päivänä tammikuuta 2025 annetussa neuvoston suosituksessa vahvistetut nettomenojen enimmäiskasvuprosentit⁷⁸. Tuloksellisista toimista 3 päivänä kesäkuuta 2026 annetun komission arvioinnin⁹ perusteella Romanian liiallista alijäämää koskeva menettely jätetään lepäämään.
- (8) Venäjän Ukrainaa vastaan käymä hyökkäyssota ja sen vaikutukset muodostavat Euroopan unionille eksistentiaalisen haasteen. Komissio on kehottanut jäsenvaltioita pyytämään koordinoidusti vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisen kansallisen poikkeuslausekkeen aktivoimista, jotta voidaan tukea unionin pyrkimyksiä lisätä puolustusmenoja nopeasti ja merkittävästi¹⁰, ja Eurooppa-neuvosto pani 6 päivänä maaliskuuta 2025 tämän ehdotuksen tyytyväisenä merkille.

⁶ Neuvoston suositus julkisen talouden liiallisen alijäämän tilanteen lopettamiseksi Romaniassa, annettu 8.7.2025. Kaikki asiakirjat, jotka liittyvät jäsenvaltion liiallisia alijäämiä koskevaan menettelyyn, ovat saatavilla osoitteessa https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-governance-framework/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/excessive-deficit-procedures-overview/Romania_en.

⁷ Neuvoston suositus, annettu 21 päivänä tammikuuta 2025, Romanian kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman hyväksymisestä (EUVL C/2025/251, 10.2.2025, [Neuvoston suositus, annettu 21 päivänä tammikuuta 2025, Romanian kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman hyväksymisestä](#)).

⁸ Suomen keskipitkän aikavälin suunnitelman hyväksymisestä 21 päivänä tammikuuta 2025 annetun suosituksen 2 kohdan ja liitteen II ("Uudistusten ja investointien kokonaisuus, johon sopeutuskauden pidentäminen seitsemään vuoteen perustuu") soveltaminen jatkuu.

⁹ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan keskuspankille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle, alueiden komitealle ja Euroopan investointipankille – Talouspolitiikan eurooppalainen ohjausjakso 2026 – Kevätpaketti (COM(2026) 200 final).

¹⁰ Komission tiedonanto, Puolustusmenot kasvuun vakaus- ja kasvusopimuksen puitteissa, Bryssel, 19.3.2025 (C(2025) 2000 final).

- (9) Romania toimitti 4 päivänä toukokuuta 2026 vuotuisen edistymisraporttinsa¹¹, jossa kerrotaan, miten se on edistynyt nettomenojen suositettujen enimmäiskasvuprosenttien noudattamisessa, sopeutuskauden pidentämisen perustana olevan uudistus- ja investointikokonaisuuden toteuttamisessa ja sellaisten uudistusten ja investointien toteuttamisessa, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson maakohtaisten suositusten yhteydessä määritettyihin keskeisiin haasteisiin. Vuotuisessa edistymisraportissa otetaan asetuksen (EU) 2021/241 27 artiklan mukaisesti huomioon myös Romanian puolivuositainen raportointi edistymisestä elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanossa. Raportti liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn puitteissa toteutetuista toimista sisältyy vuotuiseseen edistymisraporttiin.
- (10) Vuonna 2025 reaalisen BKT:n kasvu oli 0,7 prosenttia ja YKHI-inflaatio 6,8 prosenttia. Komission kevään 2026 talousennusteessa reaalisen BKT:n ennakoidaan kasvavan 0,1 prosenttia vuonna 2026 ja 2,3 prosenttia vuonna 2027 ja YKHI-inflaation ennakoidaan olevan 7,0 prosenttia vuonna 2026 ja 3,7 prosenttia vuonna 2027.

¹¹ Vuonna 2026 toimitetut vuotuiset edistymisraportit ovat saatavilla osoitteessa https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

- (11) Eurostatin tietojen¹² perusteella Romanian julkisen talouden alijäämä, joka vuonna 2024 oli 9,3 prosenttia suhteessa BKT:hen, pieneni 7,9 prosenttiin vuonna 2025. Alijäämän supistuminen vuonna 2025 johtuu pääasiassa joulukuun 2024 ja lokakuun 2025 välillä hyväksytyjen useiden julkisen talouden vakauttamispakettien vaikutuksesta. Romanian parlamentti hyväksyi joulukuussa 2024 toimenpiteitä, kuten julkisen sektorin palkkojen ja eläkkeiden nimellisen jäädyttämisen vuonna 2025, sekä tuloja lisääviä toimenpiteitä, joiden vaikutus on 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen. Parlamentti hyväksyi heinäkuussa 2025 julkisen talouden vakauttamistoimia, joihin kuului huomattavia verotulojen korotuksia (alv-kantojen nostaminen, terveydenhoitomaksujen perustan laajentaminen, valmisteverojen korottaminen ja osinkoverokannan korottaminen) sekä palkkojen ja eläkkeiden nimellisen jäädyttämisen jatkaminen vuoteen 2026. Syyskuussa 2025 parlamentti hyväksyi myös asuinkiinteistöjen juoksevan kiinteistöveron ja ympäristöverojen korotuksen. Komission kevään 2026 talousennusteen mukaan alijäämä suhteessa BKT:hen on ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella 6,2 prosenttia vuonna 2026 ja 5,8 prosenttia vuonna 2027. Alijäämän supistuminen vuonna 2026 johtuu pääasiassa edellä kuvailtujen toimenpiteiden vaikutuksesta koko vuoteen. Alijäämän supistuminen vuonna 2027 johtuu pääasiassa julkisten investointien ennakoidusta vähenemisestä elpymis- ja palautumistukivälineen voimassaolon päättymisen jälkeen. Romanian julkisen talouden tilanne on edelleen hauras. Nykyisen poliittisen tilanteen vuoksi arviointiin liittyy edelleen huomattavaa epävarmuutta, mikä aiheuttaa täytäntöönpanoriskejä julkisen talouden sopeutukselle, joka on edelleen tarpeen vuonna 2026 ja sitä seuraavina vuosina.

¹² Eurostatin Euro-indikaattorit, 22.4.2026.

- (12) Komission estimaattien perusteella finanssipolitiikan viritys¹³, johon sisältyvät sekä kansallisin että EU:n varoin rahoitetut menot, oli vuonna 2025 kiristävä (2,2 % suhteessa BKT:hen). Sen ennustetaan olevan kiristävä vuonna 2026 (2,5 % suhteessa BKT:hen) ja vuonna 2027 (0,7 % suhteessa BKT:hen).
- (13) Eurostatin toimittamien tietojen¹⁴ perusteella Romanian julkinen velka, joka vuoden 2024 lopussa oli 54,8 prosenttia suhteessa BKT:hen, kasvoi vuoden 2025 loppuun mennessä 59,3 prosenttiin. Velkasuhteen kasvu vuonna 2026 johtuu pääasiassa suurista julkisen talouden perusalijäämistä ja korkomenojen ennustetusta kasvusta. Komission kevään 2026 talousennusteen mukaan velka suhteessa BKT:hen kasvaa ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella vuoden 2026 loppuun mennessä 61,6 prosenttiin ja vuoden 2027 loppuun mennessä edelleen 63,4 prosenttiin. Velkasuhteen kasvu vuosina 2026 ja 2027 johtuu pääasiassa suurista julkisen talouden perusalijäämistä tällä ajanjaksolla.
- (14) Eurostatin tietojen¹⁵ perusteella Romanian julkiset puolustusmenot suhteessa BKT:hen olivat vuonna 2025 yhteensä 1,5 prosenttia. Komission kevään 2026 talousennusteessa puolustusmenojen ennakoidaan olevan BKT:hen suhteutettuina 1,7 prosenttia vuonna 2026 ja 1,8 prosenttia vuonna 2027¹⁶.

¹³ Finanssipolitiikan virityksellä mitataan julkisen talouden perusrahoitusaseman vuotuista muutosta. Sillä pyritään arvioimaan sekä kansallisesti rahoitetuista että unionin talousarviosta rahoitetuista finanssipoliittisista toimenpiteistä talouteen aiheutuvaa sysäystä. Finanssipolitiikan viritystä mitataan seuraavien erotuksena: keskipitkän aikavälin potentiaalinen kasvu ja ii) perusmenojen muutos; perusmenoista vähennetään harkinnanvaraiset tulopuolen toimenpiteet, mutta niihin otetaan mukaan elpymis- ja palautumistukivälineen ei-takaisinmaksettavalla tuella (avustuksilla) ja muilla unionin varoilla rahoitettavat menot.

¹⁴ Eurostatin Euro-indikaattorit, 22.4.2026.

¹⁵ Eurostat, julkiset menot julkisyhteisöjen tehtäväluokituksen (COFOG) mukaan.

¹⁶ Naton puolustusmenojen määritelmä eroaa julkisen sektorin tehtäväluokituksen mukaisesta puolustusmenojen määritelmästä. Lisäksi voi esiintyä menojen, erityisesti puolustustarvikkeiden, kirjaamisajankohdasta aiheutuvia eroja, koska Nato-raportoinnissa ei noudateta kirjausajankohtaa koskevia kansantalouden tilinpidon sääntöjä.

- (15) Unioniin kohdistuu edelleen energian toimitushäiriöiden ja hintojen voimakkaan epävakauden riskejä, joita maailmanlaajuisiin öljy- ja kaasumarkkinoihin vaikuttavat geopoliittiset jännitteet pahentavat. Vuosien 2022–2023 energiakriisistä saadut kokemukset osoittivat, että laajoista ja kohdentamattomista toimenpiteistä aiheutuu julkiselle taloudelle suuria kustannuksia ja että ne ovat yhteiskunnallisesti ja taloudellisesti tehottomia. Sodan puhjettua Lähi-idässä helmikuussa 2026 Romania on toteuttanut finanssipoliittisia toimenpiteitä lieventääkseen korkeiden energian hintojen vaikutuksia kotitalouksiin ja yrityksiin¹⁷. Niihin kuuluvat muun muassa dieseltuotteiden valmisteverojen kohdentamaton alentaminen kesäkuun 2026 loppuun asti ja syyskuuhun 2026 saakka budjetoitu kohdennettu valtiontuki viljelijöille ja joillekin yrityksille. Komission kevään 2026 talousennusteen mukaan näiden toimenpiteiden kustannukset julkiselle taloudelle ovat vuonna 2026 alle 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen. Jos nämä toimenpiteet pysyvät voimassa vuoden 2026 loppuun saakka, komission arvioiden mukaan niiden julkiselle taloudelle aiheuttamat kustannukset vuonna 2026 ovat 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen.
- (16) Komission laskelmien mukaan Romanian nettomenot kasvoivat 0,5 prosenttia vuonna 2025. Nettomenojen kasvu vuonna 2025 jää alle suositetun enimmäiskasvun.
- (17) Komission laskelmien perusteella Romanian nettomenojen ennakoitaan kasvavan 1,8 prosenttia vuonna 2026 ja kumulatiivisesti 2,3 prosenttia vuosina 2025 ja 2026. Ennakoitu nettomenojen kasvu vuonna 2026 jää alle suositetun enimmäiskasvuprosentin. Kun vuosia 2025 ja 2026 tarkastellaan yhdessä, myös nettomenojen ennakoitu kumulatiivinen kasvu jää alle suositetun enimmäiskasvuprosentin.

¹⁷ Tilanne komission kevään 2026 talousennusteen koontipäivänä (4.5.2026).

- (18) Suosituksessa Romanian keskipitkän aikavälin suunnitelman hyväksymisestä täsmennetään sopeutuskauden pidentämisen perustana oleva uudistusten ja investointien kokonaisuus sekä niiden toteuttamisaikataulu. Ottaen huomioon Romanian vuotuisessa edistymisraportissaan toimittamat tiedot komissio katsoo, että niiden uudistusten ja investointien keskeiset vaiheet, jotka oli määrä toteuttaa viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2026, näyttävät yleisesti ottaen olevan aikataulussa. Julkisen sektorin palkkausjärjestelmän uudistusta koskeva valmistelutyö on käynnissä teknisellä tasolla, ja uusi laki on tarkoitus antaa kesällä 2026. Verohallinnon alalla on toteutettava joitakin lisätoimenpiteitä erityisesti Romanian erittäin suuren alv-säännösten noudattamisvajeen pienentämiseksi. Lisäksi on käynnissä kiinteistöverotuksen uudistaminen, johon sisältyy muun muassa tietotekniikkajärjestelmän kehittäminen automatisoitua kiinteistöjen arviointia varten, erityisen yksikön käyttöönotto julkisten menojen järjestelmien seuraamiseksi ja yritysrahoituksen uudistus. Komissio katsoo, että kaiken kaikkiaan Romania on noudattanut sitoumuksiaan tyydyttävällä tavalla¹⁸.
- (19) Julkisten investointien valvontaa parantava talousarviomenettelyjen vahvistaminen olisi erittäin hyödyllistä Romanian julkisen talouden alijäämän hallitsemiseksi. Viime vuosina menot ovat yleensä olleet talousarviosuunnitelmissa ennakoituja suuremmat, koska investoinneista vastaavien vastuuministeriöiden ja valtiovarainministeriön välinen koordinointi on ollut puutteellista. Investointien suunnittelua koskeva asiakirja, jossa otetaan huomioon kaikki investointeja koskevat keskipitkän aikavälin sitoumukset, myös koko niiden elinkaaren kattavat pääomavaatimukset, selkeyttäisi rahoitustarpeita ja rahoituksen saatavuutta vuotuista talousarviota pidemmälle. Käytössä ei myöskään ole mekanismeja, joilla tuettaisiin rahoituksen saatavuutta vuotuista talousarviota pidemmälle, eikä varojen siirtämistä muihin tarkoituksiin koskevia rajoituksia. Tämä kokonaistilanne aiheuttaa osaltaan ennakoitua suuremman vuotuisen julkisen talouden alijäämän. Myös veronkantoa olisi lisättävä erityisesti kuromalla umpeen arvonlisäverovaje ja yhteisöverovaje. Tällä hetkellä 30 prosentin arvonlisäverovaje ja 44 prosentin yhteisöverovaje ovat EU:n korkeimmat arvot. Keskipitkällä aikavälillä olisi julkisen talouden kestävyyttä koskevien tavoitteiden mukaisesti tarkoituksenmukaista harkita työn verokiilan pienentämistä pienipalkkaisten työntekijöiden osalta, joihin kohdistuu tällä hetkellä suhteellisen suuri rasitus.

¹⁸ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan keskuspankille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle, alueiden komitealle ja Euroopan investointipankille – Talouspolitiikan eurooppalainen ohjausjakso 2026 – Kevätpaketti (COM(2026) 200 final).

- (20) Toteutetut yleisten ja erityiseläkkeiden uudistukset ovat olennaisen tärkeitä julkisen talouden turvaamiseksi ja Romanian eläkejärjestelmän oikeudenmukaisuuden varmistamiseksi. Julkisen talouden kestävyyttä parantavia lisätoimia tarvitaan muun muassa julkisen sektorin palkkauudistuksen suunnittelussa ja toteutuksessa.
- (21) Paikallis- ja alueviranomaisten, työmarkkinaosapuolten, kansalaisyhteiskunnan ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien järjestelmällinen, merkityksellinen ja oikea-aikainen osallistuminen on edelleen olennaisen tärkeää, jotta voidaan varmistaa laaja sitoutuminen unionin rahoitusvälineiden onnistuneeseen täytäntöönpanoon, myös eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä.
- (22) Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR), oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF), Euroopan sosiaalirahasto plussan (ESR+) ja koheesiorahaston tuki kanavoidaan koheesiopolitiikan ohjelmiin. Niiden toteuttaminen on Romaniassa EU:n tason keskivauhtia nopeampaa sekä hankkeiden valinnan että maksujen osalta. On tärkeää pitää yllä nykytahtia niin, että samalla maksimoidaan ohjelmien käytännön vaikutus. Romania toteuttaa koheesiopolitiikan ohjelmissaan jo nyt toimia kilpailukyvyyn ja kasvun edistämiseksi. Tästä huolimatta saattaa olla tarpeen vahvistaa edelleen täytäntöönpanoa joillakin osa-alueilla ja muun muassa lieventää talouden vähähiilistämisen ja oikeudenmukaisen siirtymän sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia kiinnittäen erityistä huomiota alueisiin, joihin tämä siirtymä vaikuttaa eniten. Romanian on nopeutettava oikeudenmukaisen siirtymän rahaston täytäntöönpanoa, koska varat on maksettava vuoden 2026 loppuun mennessä. On olennaisen tärkeää varmistaa, että Romanian koheesiopolitiikan rahastojen väliarvioinnissaan yksilöivät uudet investoinnit, erityisesti ne, jotka liittyvät väliarviointiasetuksessa¹⁹ määritettyihin viiteen painopisteeseen, toteutuvat nopeasti ja tuloksellisesti.

¹⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2025/1914, annettu 18 päivänä syyskuuta 2025, asetusten (EU) 2021/1058 ja (EU) 2021/1056 muuttamisesta väliarvioinnin yhteydessä strategisiin haasteisiin vastaamiseksi toteutettavien erityistoimenpiteiden osalta.

- (23) Romanian itäisillä raja-alueilla on lisähaasteita, jotka haittaavat niiden taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen näkymiä, kun nykyiset rakenteelliset haasteet pahenevat. Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan vaikutukset lisäävät turvallisuuspaineita, häiritsevät rajat ylittävää taloudellista toimintaa sekä vähentävät investointien houkuttelevuutta.
- (24) Romaniassa on useita haasteita, jotka liittyvät sen julkishallinnon laatuun ja tuloksellisuuteen, suurten hankkeiden valmisteluun ja priorisointiin, talouden ja energiantuotannon vähähiilistämiseen, sosiaaliseen suojeluun ja peruspalvelujen saatavuuteen, työmarkkinoille osallistumiseen ja osaamisvajeeseen, köyhyyteen ja sosiaaliseen syrjäytymiseen.
- (25) Julkishallinnon ja instituutioiden heikkous vaikuttaa edelleen haitallisesti liiketoimintaympäristöön. Vaikka virallinen kehys laadukkaan lainsäädännön laatimiseksi on käytössä, sen täytäntöönpano ei ole johdonmukaista. Puutteita on edelleen julkisissa kuulemisissa ja vaikutustenarvioinneissa, jotka ovat usein muodollisia. Kansalaisjärjestöt ja yritykset ovat edelleen huolissaan julkisista kuulemisista, sillä kuulemisten määrääjat ovat hyvin tiukkoja ja järjestöjen ja yritysten kommentteja ei oteta niissä juurikaan huomioon. Julkisten kuulemisten kannalta olisi hyödyllistä, jos sidosryhmät osallistuisivat toimintapoliittiseen sykliin aikaisemmassa vaiheessa, ja lainsäädännön laatua voitaisiin parantaa vahvistamalla virkamiesten valmiuksia laatia sääntelyn vaikutustenarviointeja ja jälkiarviointeja. Päätöksenteon ennakoitavuus ja oikeusvarmuus ovat edelleen merkittävä haaste, koska lainsäädäntöprosessissa käytetään usein hallituksen poikkeusasetuksia. Lisäksi Romania kuuluu sääntelytaakan osalta heikoimpiin suoriutujiin, ja 66 prosenttia yrityksistä pitää yritysten sääntelyä pitkäaikaisten investointien esteenä. Parannuksista huolimatta yrityksille ja yksityishenkilöille tarkoitettujen digitaalisten julkisten palvelujen saatavuus on selvästi alle EU:n keskiarvon (yritysten osalta 55 %, kun EU:n keskiarvo on 86 %, ja yksityishenkilöiden osalta 63 %, kun EU:n keskiarvo on 82 %). Lisätoimia tarvitaan yhteentoimivuuden varmistamiseksi kaikilla hallinnon tasoilla, selkeämpien palvelustandardien asettamiseksi sekä digitaalisten julkisten palvelujen läpinäkyvyyden ja käyttäjäkokemuksen parantamiseksi. Romania hyötyisi valtionyhtiöiden hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää koskevan kehityksen tehokkaammasta täytäntöönpanosta, muun muassa riittävästä avoimuudesta ja kilpailusta hallintoneuvostojen nimityksissä, johdonmukaisista toimeksiannoista ja tulosperusteisten palkkioiden käytöstä.

- (26) Vuonna 2025 toteutetuista toimista huolimatta toistuvat viivästyksset EU:n ohjelmien, myös elpymis- ja palautumistukivälineen, täytäntöönpanossa osoittavat, että julkishallinnon valmiuksissa suunnitella, organisoida ja toteuttaa monimutkaisia hankkeita on edelleen puutteita. Kilpailu julkisissa hankinnoissa on vähäistä, suunnittelussa ja tarjouspyyntöjen valmistelussa on sitkeitä puutteita, ja korruption ja petosten riski on julkisissa hankinnoissa edelleen suuri. Ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevien toimintapolitiikkojen toteuttamista sekä ympäristöinfrastruktuuriin, erityisesti vesihuoltoon ja vesiresilienssiin, jätehuoltoon ja kiertotalouteen sekä luontopohjaisiin ratkaisuihin tehtäviä investointeja haittaavat asiantuntemuksen ja resurssien puute kaikilla aluehallinnon tasoilla sekä hallinnon ja hallintomenettelyjen, strategisen suunnittelun, täytäntöönpanon ja tiedonkeruun systemiset heikkoudet. Samalla ekosysteemeihin ja biologiseen monimuotoisuuteen, myös meriekosysteemeihin, kohdistuu edelleen paineita. Rautatie- ja tieinfrastruktuurissa (myös niiden ilmastokestävyudessa), liikkuvan kaluston nykyaikaistamisessa sekä syrjäisten alueiden ja rajat ylittävissä yhteyksissä on edelleen suuria puutteita, TEN-T-verkon täytäntöönpano on epätasaista, ajoneuvokannan uusiminen edistyy hitaasti, ja liikenneturvallisuuden tulokset kuuluvat edelleen EU:n heikoimpiin. Näihin investointitarpeisiin vastaaminen tukisi talouskasvua sekä alueellista lähentymistä, onhan alueiden välillä ja myös alueiden sisällä, myös pääkaupunkialueella, edelleen merkittäviä eroja. Vaikka yksityisten investointien edistämiseksi on toteutettu joitakin toimenpiteitä, kasvavien yritysten, erityisesti pk-yritysten, mahdollisuuksia saada pankkirahoitusta ja pankkien ulkopuolista rahoitusta olisi mahdollista helpottaa, sillä vähittäis- ja yhteisösijoittajien osallistuminen pääomamarkkinoille on edelleen vähäistä ja finanssiosaaminen on heikkoa. Sekä julkisen sektorin että yritysten tutkimus- ja innovointimenot ovat EU:n pienimpiä, ja tutkijoiden urakehitystä ja yritysten ja korkeakoulujen välistä yhteistyötä (ja siitä johtuvia teknologian siirtoja) on tarpeen vahvistaa. Näiden monitahoisten haasteiden ratkaisemiseksi Romanian olisi hyödyllistä vahvistaa hallinnollisia valmiuksia kaikilla hallinnon tasoilla.

- (27) Vaikka Romania on edistynyt jonkin verran energiayhdistelmänsä vähähiilistämässä erityisesti poistamalla käytöstä hiiltä ja ruskohiiltä käyttävää kapasiteettia elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisesti, energiasiirtymän jatkamiseksi tarvitaan lisätoimia. Maan energiajärjestelmä perustuu edelleen vahvasti fossiilisiin polttoaineisiin, ja sen vuoksi sähkön hinta markkinoilla on usein korkea. Asteittainen luopuminen hiilestä ja maakaasun käytön vähentäminen korvaamalla nämä energianlähteet puhtaammilla vaihtoehdoilla suojaisi paremmin Romanian taloutta fossiilisten polttoaineiden hintahäiriöiltä, parantaisi energian toimitusvarmuutta ja hyödyttäisi viime kädessä kilpailukykyä alentamalla energian hintoja.
- (28) Uusiutuvan energian tuotannon laajentamisessa on edistytty jonkin verran viime vuosina, ja elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää toimenpiteitä, joilla on tarkoitus uudistaa sääntelykehystä uusiutuvien energialähteiden käyttöönoton edistämiseksi. Vuonna 2025 määritetyt haasteet ovat kuitenkin edelleen olemassa. Romaniassa on lukuisia uusiutuvien energianlähteiden käyttöönottoa haittaavia esteitä. Niitä ovat varsinkin ennakoimaton sääntely-ympäristö, hintojen epävarmuus, raskaat lupamenettelyt ja epäselvät maankäytösäännöt. Järjestelmän joustavuuden parantamiseksi tarvitaan lisäinvestointeja, ja tässä olisi erityisesti keskityttävä verkkoinfrastruktuuriin ja sääntelyuudistuksiin lupamenettelyjen yksinkertaistamiseksi ja nopeuttamiseksi, jotta helpotetaan uusiutuvan energian lisäkapasiteetin käyttöönottoa. Romania on saavuttamassa vuodeksi 2030 asetetun rajatylittävää yhteenliitântäkapasiteettia koskevan 15 prosentin tavoitteen, mutta sen kapasiteetti on edelleen riittämätön ja edistyminen on hidasta. Koordinointia naapurimaiden (Bulgaria, Unkari, Moldova, Ukraina) kanssa on mahdollista lisätä alueen markkinoiden yhdentymisen tehostamiseksi edelleen.

- (29) Romania tukee edelleen fossiilisia polttoaineita, ja lämmityssektori, joka on erittäin riippuvainen kaasusta, on edelleen suurelta osin uudistamatta. Se, ettei näiden tukien asteittaiselle poistamiselle ennen vuotta 2030 ole selkeää toteuttamissuunnitelmaa, hillitsee kuitenkin sähköistymistä ja haittaa energialähteiden yhdistelmän vähähiilistämistä. On erityisen tärkeää poistaa vaiheittain fossiilisten polttoaineiden tuet, joilla ei torjuta kohdennetusti energiaköyhyyttä ja/tai jotka eivät ratkaise todellisia energiaturvallisuuteen liittyviä ongelmia. Sähkön ja kaasun epäsuotuisan hintasuhteen (joka osittain johtuu fossiilisten polttoaineiden tuista) vuoksi sähkön osuus energiankulutuksesta on pysynyt lähes muuttumattomana kymmenen viime vuoden aikana. Korkeat energian hinnat vaikuttavat kielteisesti energiaintensiiviseen teollisuuteen ja kilpailukykyyn. Teollisella sektorilla käytetään pääasiassa joustavuudeltaan rajallisia prosesseja (esimerkiksi teräs-/alumiini-, sementti-, lasiteollisuus), mikä rajoittaa kysyntäjoustoa. Lisäksi Romanian elpymis- ja palautumissuunnitelmaan ja koheesiopolitiikan ohjelmiin sisältyy useita suuria investointeja asuntojen ja julkisten rakennusten energiatehokkuuteen, mutta edistyminen on ollut hidasta ja asuntojen laadussa on edelleen ongelmia. Tarvitaan lisää toimia, joilla nopeutetaan uuden uusiutuvan energian tuotantokapasiteetin käyttöönottoa, vähennetään riippuvuutta fossiilisista polttoaineista raskaan teollisuuden vähähiilistämisen mahdollistamiseksi sekä vähennetään erityisesti liikenteen ja rakennuskannan energiankulutusta.
- (30) Koska inhimillisellä pääomalla on ratkaiseva rooli unionin kilpailukyvyn ja strategisen riippumattomuuden parantamisessa, neuvosto suositti vuonna 2026, että jäsenvaltiot toteuttavat toimia, joilla vastataan kiireellisesti inhimilliseen pääomaan liittyviin, kilpailukykyä haittaaviin rakenteellisiin haasteisiin osaamisen ja koulutuksen osa-alueilla. Romanian osoitetuilla vuoden 2026 maakohtaisilla suosituksilla voidaan myötävaikuttaa inhimillistä pääomaa unionissa koskevan neuvoston suosituksen noudattamiseen.

- (31) Naisten työvoimaosuus on EU:n pienimpiä (57,8 %, kun EU:n keskiarvo on 71,1 %). Nuorten on vaikea saada virallisia työpaikkoja, koska nuorisotyöttömyys on EU:n korkeimpia ja työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten osuus on huomattavasti EU:n keskiarvoa suurempi (19,2 %, kun EU:n keskiarvo on 11,0 %). Lisäksi vammaisten henkilöiden työllisyysaste on edelleen heikko, koska vammaisten ja vammattomien henkilöiden työllisyysaste on huomattavasti EU:n keskiarvoa suurempi ja vammaisten henkilöiden työmarkkinoille osallistumisen aste työuran päättyessä on yksi EU:n alhaisimmista. Naisten, nuorten ja vammaisten henkilöiden työmarkkinoille osallistumisen lisääminen voisi lieventää kielteisiä väestörakenteen kehityksen vaikutuksia lisäämällä käytettävissä olevaa työvoimaa ja tukemalla taloudellista kehitystä. Olisi tärkeää ratkaista haasteet, jotka liittyvät aktivointitoimenpiteiden vaikuttavuuteen ja alle kolmevuotiaiden lasten vähäiseen varhaiskasvatukseen osallistumiseen (11,4 %, kun EU:n keskiarvo on 39,2 %) erityisesti maaseutualueilla sekä työpaikkojen esteettömyyteen ja mukauttamiseen vammaisia henkilöitä varten heidän työmarkkinoille osallistumisensa tukemiseksi. Lisäksi työssäkäyvien köyhyysaste on Romaniassa yksi EU:n korkeimmista (10,7 % työllisistä, kun EU:n keskiarvo oli 8,3 % vuonna 2025) – mikä johtuu pääosin itsenäisten ammatinharjoittajien suuresta määrästä – huolimatta siitä, että työssäkäyvien köyhyys on vähentynyt tasaisesti vuodesta 2016, jolloin se oli 18,6 prosenttia. Samaan aikaan keskimääräinen reaalipalkka on noussut merkittävästi tällä ajanjaksolla. Romania voisi harkita työmarkkinoiden aktivointitoimenpiteiden parempaa kohdentamista, rahoittamista ja tehostamista sekä painopisteen siirtämistä työllistämistuista koulutukseen, tiedotukseen ja palvelujen digitalisointiin.

- (32) Romania on toteuttanut merkittäviä koulutusta ja osaamista koskevia uudistuksia tukeakseen osaamisen kehittämistä. Näistä toimista huolimatta koulunkäynnin keskeyttämisen vähentämisessä, perustaitojen ja perustason digitaalisten taitojen parantamisessa, ammatillisen koulutuksen tuloksellisuuden lisäämisessä ja koulutustulosten sovittamisessa työmarkkinoiden tarpeisiin on edelleen haasteita. Yleissivistävän tai ammatillisen koulutuksen keskeyttäneiden nuorten aikuisten osuus on edelleen huomattavan suuri, vaikka tämä osuus laskee EU:n tasolla jatkuvasti, ja vielä suurempi maaseutualueilla (23,7 %, kun osuus suurissa kaupungeissa on 4,6 %), pikkukaupungeissa ja lähiöissä sekä romanien ja vammaisten henkilöiden keskuudessa. Nuorten romanialaisten heikot perustaidot haittaavat kilpailukykyä ja inhimillisen pääoman kehittämistä, sillä yli 40 prosenttia 15-vuotiaista ei saavuta matematiikan, lukemisen ja tieteen vähimmäisosaamistasoa (EU:n keskiarvo on alle 30 %). Tämä osoittaa, että opetuksen laadussa on systeemisiä ongelmia, ja maaseudun oppilaiden tulokset ovat huomattavasti heikommät kuin kaupunkien oppilaiden tulokset. Lisäksi maaseutualueilla vain 66,5 prosenttia aikuisista on suorittanut perusasteen koulutuksen (kaupungeissa vastaava osuus on 94,7 %) ja ainoastaan 6,6 prosenttia on suorittanut korkea-asteen tutkinnon (kaupungeissa 37,3 %). Lisäksi aikuisten vähäinen osallistuminen koulutukseen rajoittaa osaamisen kehittämistä ja urakehitystä. Näiden haasteiden ratkaiseminen auttaisi myös parantamaan työpaikkojen laatua. Perustason digitaalisten taitojen vakava puute aiheuttaa riskejä taloudelliselle kehitykselle ja sosiaaliselle osallisuudelle. Vain 9,1 prosenttia viime aikoina ammatilliseen koulutukseen osallistuneista osallistui koulutuksensa aikana työssäoppimiseen (EU:n keskiarvo 66,0 %). Lisäksi työvoiman osaamisen ja työnantajien tarpeiden välinen kohtaanto-ongelma, kuten STEM-aloilta valmistuneiden jatkuvasti liian pieni määrä, aiheuttaa osaamisvajetta erityisesti vihreän siirtymän kannalta merkityksellisillä aloilla ja muodostaa yritysten kannalta merkittävän rajoitteen. Näiden haasteiden ratkaisemiseksi Romanian olisi hyödyllistä korjata koulutuksen rakenteelliset puutteet ja turvata elinikäinen oppiminen sekä hyödyntää osaamistarpeita ja osaamisen kehittämistä koskevia saatavilla olevia tietoja parhaalla mahdollisella tavalla.

- (33) Sosiaaliset olot paranevat edelleen, mutta köyhyyden tai sosiaalisen syrjäytymisen riski on Romaniassa edelleen yksi suurimmista EU:ssa, ja lasten köyhyys ja sosiaalinen syrjäytyminen on erityisen yleistä (32,4 % vs. EU:n keskiarvo 24,3 % vuonna 2025). Haavoittuvassa asemassa olevilla ryhmillä, kuten romaneilla, vammaisilla henkilöillä, matalan koulutustason väestöryhmillä ja maaseutualueilla asuvilla ihmisillä, nämä riskit ovat suurempia. Sosiaalisten tulonsiirtojen (pois lukien eläkkeet) vaikutus köyhyyden vähentämiseen oli vähäinen (21,7 % vs. EU:n 33,3 % vuonna 2025), ja myös sosiaaliturvamenot ovat EU:n pienimpiä. Sosiaali-, terveys- ja koulutuspalvelujen saatavuus on edelleen epätasaista, sillä maaseutualueiden asukkaiden ja romanien kaltaisten syrjäytyneiden yhteisöjen on vaikeaa saada niitä. Koska keskus- ja paikallistasojen välistä koordinointia muun muassa tiedonkeruun ja tietojenvaihdon osalta ei ole parannettu, näyttää sosiaalisen asuntotuotannon tarpeiden ja sosiaalisen asuntokannan asianmukaisuuden arvioimiseksi on edelleen niukasti. Ehkäistävissä ja terveydenhuollon keinoin vältettävissä oleva kuolleisuus pysyi hyvin korkeana, ja myös henkilöstön puutteesta johtuva perusterveydenhuollon heikkous lisää edelleen vältettävissä olevaa ja kustannustehotonta sairaalahoitoa ja rajoittaa varhaisen puuttumisen mahdollisuuksia. Erityisesti kotihoitoa ja vammaisten henkilöiden itsenäistä, yhteisöperustaista asumista koskevien pitkäaikaishoito- ja sosiaalipalvelujen saatavuus on edelleen riittämätöntä, mikä viivästyttää laitoshoidosta luopumista. Näihin haasteisiin vastaaminen auttaisi myös tukemaan ylöspäin tapahtuvaa sosiaalista lähentymistä komission yksiköiden sosiaalisen lähentymisen kehyksestä tekemän toisen vaiheen maa-analyysin²⁰ mukaisesti. Romanian olisi hyödyllistä parantaa sosiaaliturvajärjestelmän kattavuutta ja riittävyyttä myös itsenäisten ammatinharjoittajien, muun muassa viljelijöiden, osalta, tehostaa koordinointia hallinnon eri tasoilla ja lisätä investointeja helposti saavutettaviin palveluihin köyhyyden vähentämiseksi ja sosiaalisen osallisuuden edistämiseksi. Viimeaikaisilla lainsäädäntötoimilla on vahvistettu sellaisiin työntekijöihin sovellettavia tuloturvamekanismeja, jotka kärsivät työnantajan maksukyvyttömyyden seurauksista.
- (34) Komission suorittama perusteellinen tarkastelu ja liiallisten epätasapainojen olemassaoloa koskevat päätelmät huomioon ottaen asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut suositukset ilmenevät suosituksista 1, 2 ja 3. Suosituksessa 1 tarkoitetuilla toimenpiteillä autetaan korjaamaan haavoittuvuuksia, jotka liittyvät laajaan julkisen talouden alijäämään ja vaihtotaseen alijäämään. Suosituksissa 2 ja 3 tarkoitetuilla toimenpiteillä autetaan korjaamaan kilpailukykyyn liittyviä haavoittuvuuksia,

²⁰ [SWD\(2026\) 122 – Toisen vaiheen maa-analyysi sosiaalisesta lähentymisestä sosiaalisen lähentymisen kehyksen mukaisesti](#), 2026.

SUOSITTAA, että Romania toteuttaa vuosina 2026 ja 2027 toimia, joilla se

1. noudattaa edelleen neuvoston 8 päivänä heinäkuuta 2025 suosittamia nettomenojen enimmäiskasvuprosentteja liiallisen alijäämän tilanteen lopettamiseksi; lisää yleisiä puolustus- ja turvallisuusmenoja sekä puolustusvalmiutta ja varmistaa samalla velkakestävyyden ja varainkäytön tehokkuuden sekä mukauttaa talousarviota asteittain rakenteellisesti suurempien puolustusmenojen ylläpitämiseksi; varmistaa, että toimenpiteet, joita toteutetaan energian hintojen nousun vaikutusten lieventämiseksi, ovat väliaikaisia, haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien suojelemiseen tai energiantensiivisten yritysten tarpeisiin kohdennettuja sekä energiansäästökannustimet säilyttäviä ja että niistä julkiselle taloudelle aiheutuvat kustannukset ovat sopusoinnussa EU:n finanssipolitiikan kehyksen puitteissa tehtyjen sitoumusten kanssa; jatkaa neuvoston 21 päivänä tammikuuta 2025 suosittaman pidennetyn sopeutuskauden perustana olevan uudistusten ja investointien kokonaisuuden toteuttamista; toteuttaa päättäväisiä lisätoimia julkisen talouden kestävyyden turvaamiseksi muun muassa panemalla kaikilta osin täytäntöön yleisten ja erityiseläkkeiden uudistukset, suunnittelemalla ja panemalla täytäntöön julkisen sektorin palkkojen uudistuksen, joka edistää julkisen talouden vakauttamista ja oikeudenmukaisuutta, sekä vahvistamalla talousarviomenettelyjä julkisten investointien paremman valvonnan varmistamiseksi; lisää veronkantoastetta suhteessa BKT:hen keskittymällä arvonlisäverovajeen ja yhteisöverovajeen poistamiseen.
2. varmistaa elpymis- ja palautumistukivälineen puitteissa toteutettujen uudistusten ja investointien jatkuvuuden; pitää yllä koheesiopolitiikan ohjelmien toteuttamisvauhtia ja tarvittaessa hyödyntää varojen uudelleenkohdentamista koheesiopolitiikan säännöstön väliarvioinnin yhteydessä sovittuihin strategisiin painopisteisiin ja joustomahdollisuuksiin; vastaa sosioekonomiseen kehitykseen, turvallisuuteen ja siviilivalmiuteen liittyviin ainutlaatuisiin haasteisiin, jotka vaikuttavat erityisesti unionin itäisellä ulkorajalla sijaitseviin alueisiin, myös tarpeeseen investoida kaksikäyttöinfrastruktuuriin.

3. edistää kilpailukykyä ja vähentää alueellisia eroja edistämällä yksityisiä investointeja muun muassa tutkimukseen ja innovointiin ja varmistamalla luotettavat pitkän aikavälin julkiset tutkimus- ja kehitysinvestoinnit; parantaa julkishallinnon laatua ja tuloksellisuutta kaikilla hallinnon tasoilla, julkisten palvelujen digitalisointia sekä päätöksenteon ennakoitavuutta ja laatua asianmukaisilla sidosryhmien kuulemisilla, tuloksellisilla vaikutustenarvioinneilla ja hallinnollisten menettelyjen virtaviivaistamisella; vahvistaa valtionyhtiöiden hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää koskevan kehyksen täytäntöönpanoa ja edistää samalla tämän sektorin taloudellista tehokkuutta ja järjeistämistä; varmistaa, että kypsät julkiset investoinnit toteutetaan oikea-aikaisesti, muun muassa tuloksellisten julkisten hankintamenettelyjen avulla; helpottaa investointeja ympäristöinfrastruktuuriin sekä kestävään ja turvalliseen liikenteeseen muun muassa syrjäisten alueiden ja maaseudun yhteyksien lisäämiseksi ja ilmastokestävyyden parantamiseksi.
4. jatkaa energia-alan vähähiilistämistä lisäämällä sähköjärjestelmän joustavuutta ja sähköverkon kapasiteettia, nopeuttamalla uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa sekä lisäämällä rajat ylittäviä yhteenliitännöitä ja sähkökauppaa; lisää uusiutuvan energian osuutta ja parantaa kaukolämmön tuotantoa ja siihen liittyvää infrastruktuuria, jotta ne täyttävät korkeat tehokkuusvaatimukset, sekä toteuttaa rakennusten energiaperusparannuksia ja poistaa vaiheittain fossiilisten polttoaineiden tuet lämmitysalalla.
5. lisää aliedustettujen ryhmien osallistumista työmarkkinoille parantamalla aktiivisen työmarkkinapolitiikan vaikuttavuutta ja työpaikkojen esteettömyyttä ja lisäämällä osallistumista varhaiskasvatukseen; torjuu osaamisvajetta vähentämällä koulunkäynnin keskeyttämistä, parantamalla perustaitoja ja työmarkkinoiden kannalta merkityksellisiä taitoja muun muassa jatkuvan aikuiskoulutuksen avulla, tehostamalla ammatillisen koulutuksen tuloksia ja hyödyntämällä osaamista koskevaa tietoa parhaalla mahdollisella tavalla koulutus- ja osaamispolitiikassa erityisesti maaseutualueilla.

6. vähentää köyhyyden ja sosiaalinen syrjäytymisen riskejä laajentamalla sosiaaliturvaa ja lisäämällä sen vaikuttavuutta muun muassa parantamalla laadukkaiden palvelujen saatavuutta keskittyen ennaltaehkäisevään ja perusterveydenhuoltoon, pitkäaikaishoitoon ja sosiaali-, terveys-, koulutus- ja työllisyyspalveluihin sekä niiden tarjoamiseen erityisesti muita heikommassa asemassa oleville ryhmille säilyttäen samalla julkisen talouden kestävyyden.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja
